

**ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО
ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИЯ**

31 август 2012 г. – Вариант 2

Отговорите на задачите от 1. до 30. вкл. отбелязвайте в листа за отговорите!

1. За кой град се предполага, че е бил столица на Кубратова България?

- А) Преслав
- Б) Фанагория
- В) Плиска
- Г) Охрид

2. Племенното събрание при славяните се наричало:

- А) тризна
- Б) страва
- В) съвет на старейшините
- Г) вече

3. Имената на кои двама български ханове са пропуснати в дадения откъс от каменен надпис?

„Хан ювиги 1) _____ е от бога владетел. Моят дядо Крум с нас намери тези работи. А баща ми, владетелят 2) _____, сключи 30-годишен мир и живя добре с гърците. Отначало и аз живеех добре, но гърците опустошиха земите ни... ”

- А) 1) Омуртаг и 2) Маламир
- Б) 1) Пресиян и 2) Омуртаг
- В) 1) Маламир и 2) Омуртаг
- Г) 1) Пресиян и 2) Маламир

4. Международният авторитет на българското царство при цар Калоян укрепнал заради:

- А) възстановените територии на страната и признанието на владетелското достойнство
- Б) помощта, оказана на кръстоносците при превземането на Константинопол
- В) отхвърлянето на васалната зависимост от Византийската империя
- Г) спирането на опустошителните маджарски нашествия в Североизточна Европа

5. Коя гръцка държава успяла да възстанови Византия през 1261 г.?

- А) Епирското деспотство
- Б) Никейската империя
- В) Солунското кралство
- Г) Атинското херцогство

6. Как се нарича лице, което дарява средства и имоти за изграждане или изписване на храм или манастир?

- А) таксидиот
- Б) дякон
- В) игумен
- Г) ктитор

7. Коя държава се превръща в основна балканска сила след сражението при Велбъжд през 1330 г.?

- А) България
- Б) Византия
- В) Сърбия
- Г) Епир

8. Коя е първата европейска столица, завладяна от османците?

- А) Яш
- Б) Търново
- В) Виена
- Г) Константинопол

9. Кое понятие е пропуснато в текста на българския книжовник, описващ размириците в Османската империя?

„1793 лето, кога дойдоха _____ у София, по селата много злини чиниха и взеха от околността 12 кесии аспри (древни сребърни монети), та така си отидоха от селата. 12-хилядна войска се събра..., но не смееха да ги ударят и след тях скъпия настана и данъци много.“

- А) джелепите
- Б) кърджалиите
- В) мартолосите
- Г) дервентджиите

10. Участниците в Чипровското въстание от 1688 г. са разчитали преди всичко на:

- А) взаимодействие с руските войски
- Б) подкрепата на полските войски
- В) взаимодействие с войските на влашкия воевода
- Г) помощта на австрийските войски

11. Кое определение се отнася за Дивана в Османската империя?

- А) съвещателен орган при султана с председател великия везир
- Б) законодателен орган, с който султанът бил длъжен да се съобразява
- В) орган на изпълнителната власт, чийто председател бил агата на еничерите
- Г) орган на религиозната власт, начело на който стоял шейх-юл-ислям

12. Как се наричат едрите земеделски стопанства в Османската империя през XVIII и XIX век, които произвеждат продукция за пазара?

- А) тимари
- Б) зиамети
- В) чифлици
- Г) манифактури

13. Авторът на „Буквар с различни поучения” е:

- А) Христаки Павлович
- Б) Васил Априлов
- В) д-р Петър Берон
- Г) Петко Р. Славейков

14. Коя е вярната хронологична последователност на възникването на училищата?

1) гимназия; 2) елино-българско училище; 3) класно училище; 4) взаимно училище; 5) килийно училище

- А) 2, 5, 4, 1, 3
- Б) 5, 4, 2, 3, 1
- В) 5, 2, 3, 1, 4
- Г) 5, 2, 4, 3, 1

15. Русия е против българското движение за църковна самостоятелност в началния му период, защото:

- А) в началото на XIX век тя се стреми да поддържа добри отношения с Османската империя
- Б) Франция също не взема под внимание българските искания
- В) иска да запази единството на православно население в Османската империя
- Г) заедно с Англия последователно подкрепя сръбските стремежи в Тракия

16. Добродетелната дружина представлява:

- А) легална организация на българите в Цариград, подкрепяща революционното дело
- Б) нелегална революционна организация на българските емигранти в Южна Русия
- В) емигрантска организация със седалище в Белград, подкрепяща мирните инициативи на българите
- Г) легална благотворителна и политическа организация на българските емигранти в Букурещ

17. Възгледите на кой революционен деец за бъдещото устройство на България са представени в откъса?

„1. БРЦК има за цел да освободи България чрез революция, морална и с оръжие. Формата на бъдещето управление ще бъде неопределена до онова време, когато чрез всяко средство българското освобождение стане дело свършено...

3. Ние, българите, желаем да живеем с всичките наши съседи дружествено, а особено със сърбите, румънците и черногорците...и желаем да съставим с тях федерация из свободни земи...”

Из „Програма” на БРЦК, приета от Общото събрание в Букурещ, 29.04. – 04.05. 1872 г.

- А) Васил Левски
- Б) Христо Ботев
- В) Любен Каравелов
- Г) Георги Раковски

18. По силата на Берлинския договор от 1878 г.:

- А) Румъния получава Северна Добруджа, а Македония е присъединена към Сърбия
- Б) Македония получава автономия, а Източна Румелия – статут на васална държава
- В) Македония остава в границите на Османската империя, а Румъния получава Северна и Южна Добруджа
- Г) Сърбия получава Пиротско и Вранско, а Македония остава в границите на Османската империя

19. Чии политически възгледи отхвърля Петко Р. Славейков според откъса?

„... Всичките ни неприятели са ни борили с това, че не сме били узрели за свободата. Но ето че идва една комисия от Народното събрание да потвърди думите им, като казва и печатно заявява, че ние не сме още за пълна свобода... Монархия, която управлява нашия нов и неопитен народ, това разбирам, но конституция консервативна не разбирам...“

Реч на **Петко Р. Славейков** в Учредителното събрание

- А) на Временното руско управление
- Б) на консерваторите в Учредителното събрание
- В) на Народната партия в Източна Румелия
- Г) на либералите в Учредителното събрание

20. Княз Александър I назначава Тодор Бурмов начело на първия български кабинет след Освобождението, защото той е:

- А) виден поборник за свободата на България
- Б) представител на консервативното течение
- В) водач на либералите в Учредителното събрание
- Г) одобрен от Великите сили

21. Най-голямата църковно-териториална област в границите на Българската екзархия, управлявана от митрополит (владика), се нарича:

- А) енория
- Б) епархия
- В) диоцез
- Г) губерния

22. Посочете реда, в който събитията са подредени в хронологична последователност:

1) създаването на БТЦРК; 2) абдикацията на княз Батенберг; 3) подписването на Топханенски акт; 4) назначаването на Алеко Богориди за генерал-губернатор на Източна Румелия; 5) назначаването на Гаврил Кръстевич за генерал-губернатор на Източна Румелия

- А) 4, 5, 1, 3, 2
- Б) 1, 4, 5, 2, 3
- В) 4, 5, 3, 1, 2
- Г) 5, 4, 3, 2, 1

23. Кое от посочените твърдения за политическата ситуация в България след Съединението НЕ е вярно:

- А) съществено се подобряват българо-руските отношения
- Б) оформят се две крайно противоположни политически групировки
- В) българското общество е разтърсено от сериозна политическа криза
- Г) политическите сили трябва да избират между княз Александър I и Русия

24. Кой пример съответства на съдържанието на понятието „анексия“?

- А) Съединението на Източна Румелия с Княжество България през 1885 г.
- Б) присъединяването на Босна и Херцеговина към Австро-Унгария през 1908 г.
- В) обявяването на Независимостта на България през 1908 г.
- Г) възвръщането на Южна Добруджа към България през 1940 г.

25. В творчеството на кой от посочените културни дейци НЕ присъстват Балканските войни?

- А) Иван Вазов
- Б) Захари Стоянов
- В) Йордан Йовков
- Г) Ярослав Вешин

26. По какъв начин на 15 септември 1946 г. България е провъзгласена за Народна република?

- А) след референдум
- Б) чрез военен преврат
- В) по решение на ВНС
- Г) по искане на САЩ

27. Коя от идеите на американския президент Уилсън е реализирана чрез Версайската система?

„Тази война трябва да бъде завършена... Въпросът, от който зависят както бъдещият мир, така и бъдещата световна политика, се състои в следното: е ли настоящата война борба за справедлив и здрав мир, или тя е само борба за установяване на нова система на равновесие между държавите?... Нужно е не равновесие, а общност на силите, не съперничество, а общ мир. Може да се счита дълготраен само такъв мир, който изцяло е основан на принципа на равенство и равно участие в общите блага... Равенството на нациите, върху което занапред трябва да се основава сградата на мира, трябва да се изразява в тяхното равноправие... Ако ние искаме бъдещият мир да бъде дълговечен, то трябва да го обезпечим с организираната висша сила на цялото човечество.“

Из „Послание” на президента **Уилсън** за принципите на мира, 1917 г.

- А) осигурен е дълготраен мир в света
- Б) сключени са справедливи мирни договори
- В) гарантирано е равноправие между нациите
- Г) създадено е Обществото на народите

28. Основен белег на държавите с тоталитарно управление е:

- А) гарантирането на народовластието чрез свободни парламентарни избори
- Б) възстановяването на традиционния култ към монархията и църквата
- В) приемането на важни решения чрез ежегодни референдуми
- Г) централизираната власт, осъществявана от един лидер, партия, идеология

29. Кое събитие НЕ се случва през 1941 г.?

- А) започва Съветско-финландската война
- Б) България влиза в Тристранния пакт
- В) Германия напада Гърция и Югославия
- Г) японският флот напада Пърл Харбър

30. Коя е двойката европейски лидери, положили началото на европейското обединение?

- А) Хелмут Кол и Михаил Горбачов
- Б) Шарл дьо Гол и Конрад Аденауер
- В) Маргарет Тачър и Хелмут Кол
- Г) Уинстън Чърчил и Шарл дьо Гол

„Българи,

Предвид стеклите се обстоятелства в Царството, които изискват от всеки добър гражданин жертви... за благо на милото Ни Отечество, Аз желая да дам пръв пример на това самопожертване и въпреки свещените звена, които Ме свързват от 32 години тъй крепко с тая страна, ... реших да се откажа от Царския Престол на Българите в полза на Моя първороден син Негово Царско Височество Престононаследника Борис Княз Търновски.

... призовавам всички верни поданици и истински патриоти да се сплотят като един около Престола на Цар Борис... за да изведат Отечеството от това тежко положение и България да се издигне отново на оная висота, която ѝ е предопределена от съдбата.”

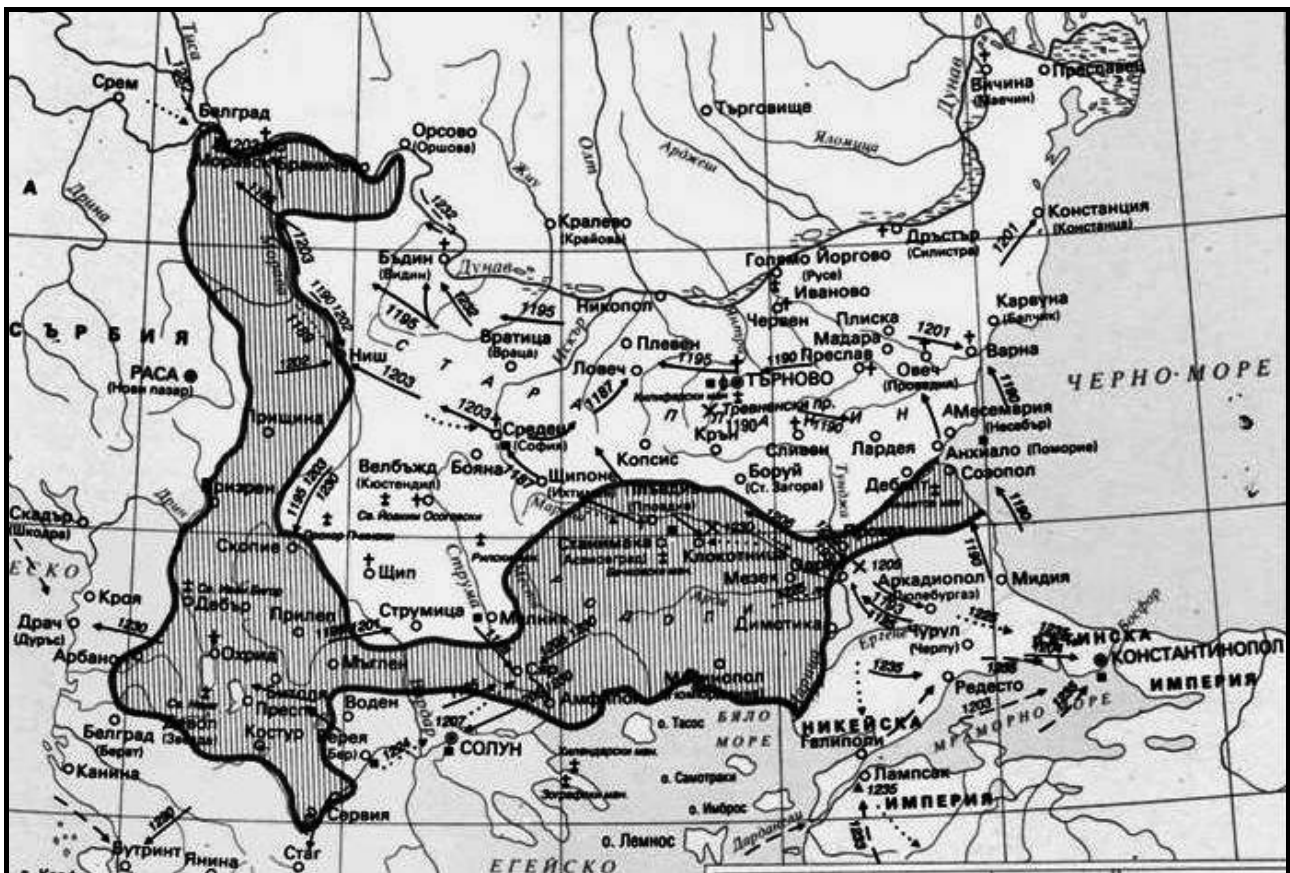
Из МАНИФЕСТ КЪМ БЪЛГАРСКИЯ НАРОД, София, 3 октомври...

37. Разгледайте картата, представяща териториалното разширение на Средновековна България при управлението на една българска династия, и отговорете на поставените въпроси:

А) Коя е тази династия?

Б) При кой владетел от тази династия Варна е присъединена към българската държава?

В) В резултат на кое събитие се появява отбелязаната на картата Никейска империя?

38. Разгледайте изображението и отговорете на поставените въпроси:

А) Кои са историческите личности на снимката?

Б) Кое световно събитие ги свързва в този момент?

В свитъка за свободните отговори напишете в обем до 3 страници отговор на историческия въпрос:

В какво се изразява историческото значение на делото на Васил Левски?

При отговора вземете под внимание следните въпроси:

1. Как Левски стига до идеята, че трябва да се промени възприетата четническа тактика за освобождението на България?
2. По какъв начин Левски изгражда Вътрешната революционна организация?
3. Какви са идеите на Левски за освобождението и бъдещото устройство на България?
4. Какви са взаимоотношенията на Левски с българската революционна емиграция в Букурещ?
5. Как завършва живота си Левски и какви са резултатите от неговата дейност?

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО, МЛАДЕЖТА И НАУКАТА

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО

ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИЯ – 31 август 2012 г.

ВАРИАНТ № 2

Задача от 1 до 30.

Ключ с верните отговори

Задача №	Верен отговор	Брой точки
1.	Б	1
2.	Г	1
3.	В	1
4.	А	1
5.	Б	1
6.	Г	1
7.	В	1
8.	Б	1
9.	Б	1
10.	Г	1
11.	А	1
12.	В	1
13.	В	1
14.	Г	1
15.	В	1
16.	Г	1
17.	В	1
18.	Г	1
19.	Б	1
20.	Б	1
21.	Б	1
22.	А	1
23.	А	1
24.	Б	1
25.	Б	1
26.	А	1
27.	Г	1
28.	Г	1
29.	А	1
30.	Б	1

Задача 31. – 3 точки

- А) цар Симеон**
- Б) цар Роман**
- В) цар Гаврил Радомир**

Задача 32. – 3 точки

- А) цар Иван Асен II**
- Б) Георги Раковски**
- В) Невил Чембърлейн**

Задача 33. – 6 точки

Събитие/ факт	Личност	Век
А)	Иван Богоров	XIX в.
Б)	Сталин	XX в.
В)	цар Калоян/папа Инокентий III	XIII в.

Задача 34. – 3 точки

- А) Бел-Ланкастърски метод**
- Б) статукво**
- В) прония**

Задача 35. – 6 точки

Примерни отговори

- А) Балкански пакт**
- Б) Самуил**
- В) севастократор Калоян**

Възможни са и други отговори

Задача 36. – 5 точки

- А) цар Фердинанд Сакс-Кобург-Готски**
- Б) 1918 г.**
- В) поражението на България в Първата световна война**

Задача 37. – 5 точки

- А) Асеновци**
- Б) цар Калоян**
- В) IV кръстоносен поход/ унищожаването на Византийската империя от кръстоносците**

Задача 38. - 4 точки

А) Сталин, Рузвелт, Чърчил

Б) Втората световна война

ВТОРА ЧАСТ – 35 точки

В какво се изразява историческото значение на делото на Васил Левски?

1. Как Левски стига до идеята, че трябва да се промени възприетата четническа тактика за освобождението на България? – **6 точки**
2. По какъв начин Левски изгражда Вътрешната революционна организация? – **9 точки**
3. Какви са идеите на Левски за освобождението и бъдещото устройство на България? – **7 точки**
4. Какви са взаимоотношенията на Левски с българската революционна емиграция в Букурещ? – **7 точки**
5. Как завършва живота си Левски и какви са резултатите от неговата дейност? – **6 точки**

35 точки се получават за пълен отговор, който включва:

- Определяне и изясняване на ключовите понятия в заглавието;
- Отговори на петте съпътстващи въпроси;
- Правилен подбор на основните факти;
- Анализ и обобщения на основата на аргументирани твърдения и верни факти;
- Висока езикова и правописна култура.